

6. Ділові очікування підприємств України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/biznes-pomyakshiv-negativni-ochikuvannya-schodo-vlasnoyi-dilovoyi-aktivnosti-polipshiv-inflyatsiyi-ta-kursovi-otsinki-rezultati-opituvannya-kerivnikiv-kompaniy-u-i-kvartali-2023-roku> (дата звернення: 11.04.2023).

7. Рада з фінансової стабільності підтримала заходи із забезпечення макрофінансової стабільності та погодила проведення оцінки стійкості банків. <https://www.kmu.gov.ua/news/rada-z-finansovoi-stabilnosti-pidtrymala-zakhody-iz-zabezpechennia-makrofinansovoi-stabilnosti-ta-pohodyla-provedennia-otsinky-stiikosti-bankiv> (дата звернення: 11.04.2023).

УДК 658.1

*Запірченко Л. Д., к.е.н., доцент,
Гончаров А. В.,
здобувач вищої освіти другого (магістер.) рівня
Центральноукраїнський національний технічний університет*

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ МОЛОЧНОГО АГРОБІЗНЕСУ

У сучасних економічних умовах молочна галузь, з одного боку, є складною як в організаційно-технологічному аспекті її складових, а з іншого, в якій важко утримувати рівень рентабельності, достатній для розширеного відтворення. Навіть великі спеціалізовані підприємства мають обмежені фінансові ресурси для такої діяльності. Водночас це галузь, яка залишається провідною у тваринництві, забезпечуючи населення молочною продукцією, а переробні підприємства – необхідною сировиною. Основа успіху молочного агробізнесу полягає в ефективній його організації у всьому ланцюгу від виробництва до переробки та просування до споживача. Адже від підвищення продуктивності молочного скотарства залежить не тільки збільшення валового надою молока, а й економічна ефективність його виробництва: продуктивність праці, собівартість, а отже, і рентабельність.

Сьогодні, щоб молочна галузь активно працювала на експорт, гостро стоїть питання якості молочної сировини. І для цього потрібно оптимізуватися, перебудуватися, рухатися вперед на поліпшення якісних показників молока, замислитись, як виробляти молоко класу екстра, які інвестиції у це потрібно, які ресурси – людські, матеріальні.

В середньому за 15 років на вітчизняних підприємствах спостерігаємо значне зниження виробництва молока (внаслідок скорочення поголів'я через низькі закупівельні ціни у переробних підприємств), підвищення собівартості виробництва молока, а отже, зниження рентабельності.

У 2021 році річний обсяг виробництва молока господарствами населення не перевищив 6 млн т, тоді як у 2020 році він сягнув 6,5 млн т.

Співвідношення між обсягами виробництва молока с.-г. підприємствами та господарствами населення склав у 2021 році 33/67, тоді як у 2020 воно складало 30/70, а у 2018 році 27/73.

На 12% знизилась обсяги надходження молока на промислову переробку: із 1,83 млн т у I півріччі 2020 року до 1,61 млн т за той же період 2021. Зазначимо,

що надходження від с.-г. підприємств знизились на 5%, до 1,25 млн т, надходження від господарств населення – майже на 26%, до 0,28 млн т.

Обсяги переробки молока у 2021 році становили 3,1 млн т, тоді як у 2020 вони перевищували 3,5 млн т, а у 2018 р. були 4,2 млн т. Обсяги переробки молока від населення у 2021 році – 0,5 млн т (у 2020 році 0,73 млн т).

Середні закупівельні ціни молока (всіх категорій) у с.-г. підприємств зросли у II кварталі 2021 року більш як на 20% проти відповідного рівня, що склався у II кварталі 2020. Молоко незбиране класу «екстра» зросло в ціні більш як на 20%. При цьому середні закупівельні ціни молока у населення зросли більш як на 30%.

Обсяги експорту молокопродуктів у I півріччі 2021 року практично по всіх позиціях продовжували знижуватись. Цей процес триває з 2018 року.

Отже, ситуація на молочному ринку є невтішною – негативні процеси продовжуються, ключові показники розвитку молочної індустрії і надалі знижуються.

Ринкові умови потребують від домогосподарств термінової зміни всієї системи господарювання, реструктуризації систем виробництва, підвищення рівня механізації процесів доїння, налагодження постійних зв'язків з ринками. Тому значної уваги в господарствах потребує селекційно-племінна робота (використання високопродуктивних порід), технологія відтворення стада (для максимальної реалізації генетичного потенціалу), кормозабезпечення (система годівлі та її вдосконалення) і на цій основі впровадження науково обґрунтованої системи відтворення.

Отже, для досягнення поставленої мети необхідно насамперед відродити гуртове виробництво молока, впроваджувати нові технології, навчати персонал, запрошувати різнопрофільних фахівців, їздити переймати досвід у вітчизняних і закордонних колег. Все це у майбутньому забезпечить належний рівень рентабельності для розширеного відтворення.

Реалізація зазначених заходів сприятиме перетворенню молочного скотарства у високоефективну галузь сільськогосподарського виробництва, в тому числі дрібних товаровиробників.

Список використаних джерел:

1. Андрійчук, В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: Підручник. Київ: КНЕУ, 2013. 779 с.
2. Месель-Веселяк, В. Я. Аграрна реформа і організаційно-економічні трансформації в сільському господарстві. Економіка АПК. 2010. № 4. С. 3-18.
3. Економіка сільського господарства: навч. посіб. / В. К. Збарський, В. І. Мацибора, А. А. Чалий та ін.; за ред. В. К. Збарського, В. І. Мацибори. Київ: Каравела, 2009. 264 с.